

20. 4. 2022

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Dokazování v disciplinárním řízení ve sportovních spolcích

Sportovci, kteří se účastní organizovaného sportu, jsou často také účastníky disciplinárního řízení. Jaká pravidla platí pro vedení těchto řízení? Tento článek se zabývá zejména zásadami pro dokazování, tedy zjišťování skutkového stavu věci, jež je předmětem disciplinárního projednání.

Sportovní kluby, tělovýchovné jednoty i jejich zastřešující sportovní svazy mají právní formu spolku ve smyslu ustanovení § 214 a násl. zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku (dále jen „občanský zákoník“). Tyto sportovní spolky, typicky sportovní svazy, upravují svými vnitřními předpisy pravidla chování svých členů, která můžeme označit jako „sportovní normy“. Sportovní normy svým obsahem často připomínají (či dokonce opisují) obsah norem právních, a to zejména trestněprávní normy popisující korupční jednání.

I sportovci sami totiž v rámci své spolkové autonomie chtějí vlastními prostředky postihovat úplatkářství nebo ovlivňování sportovních utkání a výsledků sportovních soutěží (tzv. match-fixing). Takové chování jejich členů považují i oni sami za nepřijatelné. I v našich českých podmínkách platí, že nejdále je s takovou konkrétní úpravou nežádoucího jednání ve svém disciplinárním řádu svaz fotbalový, tedy Fotbalová asociace České republiky (dále jen „FAČR“). Ve vnitřních předpisech jiných sportovních svazů můžeme takovou specifickou úpravu postrádat, což ovšem neznamená, že by nebylo možné korupční jednání disciplinárně trestat na základě obecně zakotvených principů loajality, poctivosti a postihu nesportovního chování (principů fair play).

Na mezinárodní sportovní scéně bylo již uzavřeno [\[1\]](#), že příslušné orgány sportovního spolku (v našem sportovním prostředí obvykle označené jako disciplinární komise) nemají čekat, často i dlouhé roky, na výsledky trestních řízení vedených proti jejich členům a odkládat vedení svých interních disciplinárních řízení pro porušení svých sportovních norem, jež se, jak bylo již výše uvedeno, často v podstatných znacích shodují s definicemi trestních činů. Právě naopak, mají využít dostupných důkazů a s provinivšími se osobami zahájit disciplinární řízení a rozhodnout v něm bez ohledu na průběh a zejména dobu trvání trestního řízení.

Základní pravidla disciplinárního řízení

Jaká pravidla platí pro vedení disciplinárního řízení?

Správa vnitřních záležitostí spolku se řídí principem tzv. spolkové autonomie, která představuje svobodu „*povolat k životu spolek (jako samostatný subjekt práva) a upravit jeho vnitřní poměry podle vlastních představ a potřeb.*“ [\[2\]](#) Tento princip vychází ze soukromoprávních zásad našeho právního řádu zakotvených na ústavní úrovni [\[3\]](#), tj. zejména ze zásady autonomie vůle a svobody sdružování (spolčování).

Spolky požívají ochrany své samosprávné povahy, jsou odloučeny od státu, autonomně si spravují vnitřní záležitosti a státní moc, tedy i moc soudní, může do jejich činnosti zasahovat jen v mezích

zákona. Spolky tak mohou v mezích zákona spravovat své záležitosti a nemohou být nuceny činit, co zákon neukládá. Tyto meze spočívají zejména v ochraně jiných právních zásad jako jsou dobré mravy a veřejný pořádek nebo v požadavcích na ochranu slabších stran a třetích osob.

Dle čl. 20 odst. 3 usnesení č. [2/1993](#) Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky („**Listina**“) pak výkon spolkových práv lze výslovně omezit „*v případech stanovených zákonem, jestliže to je v demokratické společnosti nezbytné pro bezpečnost státu, ochranu veřejné bezpečnosti a veřejného pořádku, předcházení trestným činům nebo pro ochranu práv a svobod druhých.*“

Z povahy věci tedy nejsou ani pravidla pro vedení disciplinárního řízení upravena obecně závazným právním předpisem. Tato si stanoví sám sportovní spolek, obvykle v jeho disciplinárním řádu. Nicméně nejčastěji tato pravidla korespondují s procesními požadavky běžnými pro vedení soudních i arbitrážních sporů.

Inspiraci pro zakotvení základních požadavků na spolkové disciplinární řízení můžeme najít například v Mezinárodním standardu pro nakládání s výsledky, jež se aplikuje v řízeních o porušení antidopingových pravidel.^[4] Podle čl. 8.8 Mezinárodního standardu pro nakládání s výsledky musí disciplinární řízení respektovat minimálně následující zásady:

a) rozhodovací orgán musí být vždy spravedlivý, nestranný a funkčně nezávislý (funkční nezávislost spočívá v tom, že členové orgánů či jednotlivci zapojení do rozhodování vedou řízení a rozhodovací proces bez zásahu příslušné sportovní organizace);

b) disciplinární řízení musí být přístupné a cenově úsporné (procesní poplatky, pokud existují, by měly být stanoveny na úrovni, která nebrání obviněné osobě v přístupu k jednání, v případě potřeby by mělo být zváženo vytvoření mechanismu právní pomoci, aby byl takový přístup zajištěn);

c) disciplinární řízení musí být provedeno v přiměřené době (rozhodnutí by měla být vydána a oznámena neprodleně po ústním jednání nebo, není-li ústní jednání nařízeno, poté, co strany podají svá písemná podání; s výjimkou složitých záležitostí by tento časový rámec neměl překročit 2 měsíce);

d) sportovec má právo být spravedlivě a včas informován o vzneseném obvinění, má právo být zastoupen právním zástupcem na vlastní náklady, právo na přístup a předložení příslušných důkazů, právo předložit písemná a ústní podání, právo předvolat a vyslechnout svědky a právo na tlumočníka na vlastní náklady sportovce; a

e) sportovec má právo požadovat veřejné řízení, rozhodovací orgán může také požádat o veřejné řízení, pokud k tomu sportovec poskytl písemný souhlas (žádost sportovce však může rozhodovací orgán zamítnout v zájmu pravidel morálky, veřejného pořádku, národní bezpečnosti, pokud to vyžadují zájmy nezletilých nebo ochrana soukromého života stran, pokud by publicita byla na úkor zájmů spravedlnosti nebo pokud se řízení týká výlučně právních otázek).

Hodnocení důkazů v disciplinárním řízení

Jak bylo již výše uvedeno, definice některých disciplinárních přečinů („provinění“, „přestupků“ či jinak označeného nežádoucího chování uvnitř spolku) se často příliš neliší od definic skutkových podstat trestných činů, zejména v případě korupčních jednání jako je úplatkářství či match-fixing.

Je ovšem třeba si uvědomit, že ačkoli cílem sportovních asociací je „na vlastní pěst“ tato nechtěná jednání v rámci své interní spolkové správy postihovat, nemají k tomu, a ze své soukromoprávní

povahy ani mít nemohou, donucovací prostředky, jež mají k dispozici orgány činné v trestním řízení.

Disciplinární komise nemohou nařít domovní prohlídku, sledovat telefonní hovory ani obstat bankovní účty. Jako subjekt založený na soukromém právu mají oproti orgánům činným v trestním řízení jedinou výhodu - mohou využívat účinný nástroj pro zjišťování skutečností, kterým je povinnost člena spolku spolupracovat. Oproti tomu v trestním řízení platí zásada *nemo tenetur se ipsum accusare*, tedy že nikdo není povinen sám sebe obviňovat, která se projevuje v právu odepřít výpověď.

Stěžejní pro posouzení disciplinárního případu je zjištění skutkových okolností, laicky řečeno zjištění skutečného průběhu událostí, jež jsou předmětem projednání v disciplinárním řízení.

V trestním řízení platí, že orgány činné v trestním řízení postupují tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jejich rozhodnutí^[5]. V civilním řízení dle českého práva pak platí, že soud hodnotí důkazy podle své úvahy, a to každý důkaz jednotlivě a všechny důkazy v jejich vzájemné souvislosti; přitom pečlivě přihlíží ke všemu, co vyšlo za řízení najevo, včetně toho, co uvedli účastníci.^[6]

Jaká zásada pro dokazování platí v disciplinárním řízení?

Rozhodčí soud pro sport (Court of Arbitration for Sport, dále také jen „CAS“), jenž lze označit za nejvyšší sportovní instanci, ve svém rozhodnutí ve věci CAS 2011/A/2490 Daniel Köllerer vs. ATP uvedl: *Podpisem formuláře souhlasu (v našich podmínkách je takovým souhlasem podpis členské přihlášky) hráč souhlasí se standardem důkazu stanoveným platnými pravidly, tj. „převahou důkazů“ nebo důkazem v rovině pravděpodobnosti. Tento standard je splněn, pokud tvrzení, že hráč se pokusil o manipulaci utkání, je spíše pravdivé než nepravdivé. Neexistuje žádný požadavek, aby senát CAS uplatňoval jiný standard dokazování na základě judikatury CAS, protože neexistuje žádný univerzální (minimální) standard dokazování pro přečiny ovlivňování výsledků zápasů. I když může být žádoucí konzistence napříč různými asociacemi, v případě neexistence jakékoli zastřešující regulace, jako je Kodex WADA pro dopingové případy, se každá asociace může sama rozhodnout, který standard v hodnocení důkazů použije, to však s ohledem na národní a/nebo mezinárodní pravidla veřejného pořádku. Použití standardu „převaha důkazů“ neporušuje žádná pravidla národního nebo mezinárodního veřejného pořádku.*

Skutečnost, že byl hráč obviněn ze závažných přečinů, nevyžaduje použití vyššího standardu dokazování. Nezbytná je však vysoká míra důvěry v kvalitu důkazů. V tomto ohledu mohou i důkazy spočívající ve výpovědi spolehlivých svědků splňovat standard převahy důkazů potřebný k prokázání, že hráč porušil platná pravidla a dopustil se korupčního jednání tím, že se pokusil ovlivnit zápasy.

I přes výše citovaný závěr však CAS ve svých rozhodnutích stanovil určité obecné zásady týkající se standardu dokazování, který má být aplikován v případech ovlivňování výsledků zápasů.

Tam, kde je standard pro dokazování výslovně upraven v předpisech sportovní asociace, má CAS tendenci se takovým standardem řídit. Tam, kde předpisy o standardu pro dokazování mlčí, CAS konzistentně uplatňuje standard „comfortable satisfaction“ - „uspokojivého přesvědčení“ nebo také dokazování „k dostatečné spokojenosti“ rozhodovacího orgánu, jak tento standard překládá Směrnice pro kontrolu a postih dopingů ve sportu v České republice.^[7] Standard „comfortable satisfaction“ (uspokojivého přesvědčení) je větší než pouhá „balance of probability“ (míra pravděpodobnosti), ale menší než důkaz „beyond a reasonable doubt“ (nade vší pochybnost) berouc

v potaz závažnost vzneseného obvinění.^[8]

V rozhodovací praxi CAS je aplikace standardu dokazování typického pro trestní věci „*beyond any reasonable doubt*“ – nade vsí pochybnost (bez důvodných pochybností) v naprosté většině případů odmítána. Důvodem je zejména odlišná povaha disciplinárního řízení, totiž povaha civilněprávní, oproti trestněprávnímu charakteru trestního řízení.

V rozhodnutí vydaném ve věci CAS 2010/A/2267-2281 Football Club „Metalist“ at al. vs. FFU rozhodci odkazují na závěry Švýcarského federálního tribunálu: „**povinnost dokazování a hodnocení důkazů [...] nelze v soukromoprávních případech upravit na základě konceptů specifických pro trestní právo, jako je presumpce nevinny a zásada „in dubio pro reo“**, a odpovídající záruky obsažené v Evropské úmluvě o lidských právech“.

Obdobně pak například v rozhodnutí vydaném ve věci CAS 2017/A/5003 Jérôme Valcke vs. FIFA: „**Na základě judikatury CAS však panel poznamenává, že záruky uznané v trestním řízení jsou samy o sobě nepoužitelné v disciplinárním řízení před CAS, protože FIFA je soukromý subjekt a sankce uložená navrhovateli je založena čistě na soukromém (švýcarském spolkovém) právu.**“ Dle tohoto rozhodnutí je totiž třeba „**vzít v úvahu, že prostředky sportovní organizace k odhalování provinění jednotlivce, který se - dobrovolně - těmto normám podřídil, jsou omezené.** Sportovní orgány nemají k dispozici stejné právní nástroje jako státní orgány. Sportovní orgány proto musí mít možnost zavést ve svých etických a disciplinárních předpisech pravidla, která zavazují ty, kteří podléhají těmto předpisům – ať už svědky nebo strany – ke spolupráci při vyšetřování a řízení, a která stanoví sankce pro ty, kteří tak neučiní.“

V odborné literatuře^[9] se lze setkat s následujícím názorem: „*V korupčních kauzách může mít míra dokazování zásadní význam, protože obvinění budou pravděpodobně spočívat ve velmi závažných pochybeních a důkazy, o které se obvinění opírá, zpravidla spočíávají - pokud se nespolehá na skrytě získané důkazy jako jsou zvukové nahrávky - hlavně ve zprávách o rozhovorech mezi obviněnými a těmi, které se údajně pokusil zkorumpovat.*

*..... v boji proti korupci a ovlivňování zápasů ve sportu, které jsou pravděpodobně ještě větší pohromou než doping, se za přijatelný považuje důkaz na nižší úrovni, než jaký je vyžadován k prokázání dopingového provinění. **Opačný přístup, tedy že v kontextu režimu zahrnujícího sankce, které ohrožují živobytí a pověst hráče a pravděpodobně budou zahrnovat kriminální jednání, by měla být míra dokazování, ať už je jakkoli vyjádřena, podobná důkazu nade vsí pochybnost, při použití zásady in dubio pro reo, pravděpodobně nebude přijat.***“

Autoři pak uzavírají, že tam kde jsou obvinění obzvláště závažná, je zapotřebí přesvědčivějších důkazů než obvykle. To by však nemělo být chápáno jako nelegitimní zvyšování civilně právního standardu pro dokazování, tedy již dokazování dle zásad trestněprávních.

Úprava v českém fotbale

Autoři předpisů FAČR de facto opsali zákon č. [141/1961](#) Sb., zákon o trestním řízení soudním (trestní řád), když v § 71 odst. 2 Disciplinárního řádu FAČR zakotvili následující zásadu: „*Disciplinární orgány postupují v souladu se svými právy a povinnostmi uvedenými v tomto řádu a za součinnosti stran tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jejich rozhodnutí.*“

Ve fotbalovém disciplinárním řádu tak byla zakotvena zásada pro dokazování, která je v reálném světě disciplinárních procesů jen zřídkakdy dosažitelná. Zvláště pokud je tato zásada i v rámci disciplinárního řízení vykládána v souladu s trestněprávní teorií a judikaturou.

Autorka tohoto článku je přesvědčena o tom, že i v takovém případě - tj. pokud si sportovní spolek ve svém předpisu zakotví nesmyslně přísnou zásadu pro dokazování - lze tento standard na základě spolkové autonomie vykládat v rámci civilněprávního standardu. Totiž že zjišťovat skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, lze k uspokojivému přesvědčení rozhodovacího orgánu, to ovšem při zachování vysoké míry důvěry v předložené důkazy. Fakticky by tak došlo k aplikaci „přísné *comfortable satisfaction*“.

Zajímavé je v této souvislosti rozhodnutí CAS 2013/A/3256 Fenerbahçe Spor Kulübü vs. UEFA. Ačkoli v tomto případě panel rozhodců došel k ojedinělému závěru, že standard dokazování v civilním řízení je „*beyond reasonable doubt*“ (bez důvodných pochybností), tento standard nakonec neaplikoval a namísto něj použil pro dokazování zásadu „*comfortable satisfaction*“ (uspokojivé přesvědčení) s následujícím odůvodněním: „Švýcarské právo však není slepé vůči stavu důkazní nouze („*Beweisnotstand*“). Švýcarské právo místo toho zná řadu nástrojů, jak zmírnit - někdy obtížnou - zátěž kladenou na stranu při prokazování určitých skutečností. Tyto nástroje sahají od povinnosti druhé strany spolupracovat při zjišťování skutečnosti, přes přenesení důkazního břemene až po snížení aplikované míry dokazování. O druhý případ jde, **pokud - z objektivního hlediska - nemá strana přístup k přímým důkazům (ale pouze k nepřímým důkazům) za účelem prokázání konkrétní skutečnosti. V takových případech je standardem dokazování „comfortable satisfaction“.**

CAS dále ve svých rozhodnutích opakovaně, při současné aplikaci zásady „*comfortable satisfaction*“, připomíná, že korupce je ze své podstaty skrytá, protože zúčastněné strany se budou vždy snažit použít veškeré prostředky k tomu, aby nezanechaly žádnou stopu po svém protiprávním jednání.^[10] Je proto logické, že se v těchto případech disciplinární komise budou potýkat s důkazní nouzí velmi často.

Závěr

Disciplinární řízení není trestní řízení a nemůže být vedeno totožnými zásadami. Sportovní svazy by neměly do svých disciplinárních předpisů nekriticky opisovat ustanovení trestních předpisů, která jsou v praktickém životě disciplinárních řízení mnohdy nedosažitelná.

V disciplinárním řízení by pro dokazování měla platit zásada uspokojivého přesvědčení (*comfortable satisfaction*), tedy aby disciplinární komise zjistila skutkové okolnosti případu ke svému uspokojivému přesvědčení, že se tak události skutečně staly. To vše s přihlédnutím k závažnosti situace, když zejména v případě korupce a match-fixingu hrozí účastníku závažné disciplinární tresty, s velkou mírou důvěry v kvalitu předložených důkazů.

Mgr. et Mgr. Liběna Šrámková, LL.M.,
advokátka

[GPS legal v.o.s.](#)

Dukelských hrdinů 567/52
170 00 Praha 7

Tel.: +420 734 180 502

e-mail: sramkova@gpslegal.cz

[1] V čl. R55 CAS Code of Sports-Related Arbitration je výslovně uvedeno: „The Panel shall rule on its own jurisdiction. It shall rule on its jurisdiction irrespective of any legal action already pending before a State court or another arbitral tribunal relating to the same object between the same parties, unless substantive grounds require a suspension of the proceedings.“

[2] RONOVSÁ, Kateřina. Spolková autonomie v novém soukromém právu: její význam a limity [online]. Právní rozhledy, 2016, č. 4, s. 115.

[3] čl. 2 odst. 4 ústavního zákona č. [1/1993](#) Sb., Ústava České republiky a čl. 2 odst. 3 a čl. 20 usnesení č. [2/1993](#) Sb., o vyhlášení listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky

[4] K dispozici >>> [zde](#).

[5] § 2 odst. 5 zákona č. [141/1961](#) Sb., zákon o trestním řízení soudním (trestní řád).

[6] § 132 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád.

[7] K dispozici >>> [zde](#).

[8] Např. CAS 2004/A/607, §34

[9] [Michael Beloff, Tim Kerr, Marie Demetriou, Rupert Beloff](#): Sports Law. Bloomsbury Publishing, 2012.

[10] CAS 2010/A/2172 O. v. Union des Associations Européennes de Football (UEFA).

Další články:

- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatele do obchodního rejstříku](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Promlčení zápůjčky bez určení splatnosti v judikatuře Nejvyššího soudu](#)
- [Rozvod s mezinárodním prvkem a související otázky péče o děti a výživného](#)
- [Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)
- [Autonomní mobilita optikou české legislativy. Kdy se na silnicích dočkáme vozidel bez řidiče?](#)
- [Rodičovská odpovědnost po novele občanského zákoníku: Jak nové principy rovnosti, spolupráce a ochrany dítěte mění praxi soudů a rodin](#)
- [Lhůta a povinnosti při vyrozumění oznamovatele o výsledku posouzení oznámení](#)